

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง แนวทางการดำเนินการ กรณีฟ้องคดีปกครอง และกรณีถูกฟ้องในคดีปกครอง

จัดทำโดย

ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

คู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง :

“แนวทางการดำเนินการกรณีฟ้องคดีปกครองและกรณีถูกฟ้องในคดีปกครอง”

กอง/ฝ่าย : ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่

วันที่เริ่มใช้ : ๒๕ พ.ค. ๒๕๖๖

แก้ไขครั้งที่ :

ผู้จัดทำ

คณะกรรมการคู่มือการปฏิบัติงาน
เรื่อง แนวทางการดำเนินการกรณีฟ้องคดีปกครองและ
กรณีถูกฟ้องในคดีปกครอง

ผู้ตรวจสอบ

(นายสุตเขต พลพยัคฆ์กุล)

ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

วันที่ ๒๖ เดือน พ.ค. พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายยุทธนา แสงพงศานนท์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

วันที่ ๒๖ เดือน พ.ค. พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้อนุมัติ

พลตำรวจโท

(ตำรวจวิทย์ ฐปกระจ่าง)

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

วันที่ ๒๖ เดือน พ.ค. พ.ศ. ๒๕๖๖

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง แนวทางการดำเนินการกรณีฟ้องคดีปกครองและกรณีถูกฟ้องในคดีปกครองจัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับดำเนินคดีทางปกครองให้เป็นไปตามรูปแบบขั้นตอนที่ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น และเพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีหรือบุคลากรในสังกัดที่ถูกฟ้องหรือที่ต้องการฟ้องในคดีปกครองมีแนวทางในการดำเนินการ โดยศึกษาเฉพาะกรณีส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน จากคู่มือแนวปฏิบัติการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ.๒๕๖๑ และบทบัญญัติกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่ หวังเป็นอย่างยิ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือปฏิบัติงานเรื่องการดำเนินการกรณีฟ้องคดีปกครอง และกรณีถูกคำฟ้องในคดีปกครองนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านคดีปกครองและผู้ที่ถูกฟ้องในคดีปกครองได้ตามวัตถุประสงค์

ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
๒๕๖๖

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑

แผนผังการปฏิบัติงาน

หลักการและเหตุผล

วัตถุประสงค์

ขอบเขต

คำนิยามศัพท์

เป้าหมาย

๑

๑

๒

๒

๓

ส่วนที่ ๒ แนวทางการดำเนินการในการฟ้องคดีปกครอง

๑. การเสนอคำฟ้อง

๒. การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง

๓. สิ่งที่จะต้องดำเนินการเมื่อประสงค์จะฟ้องคดีในคดีปกครอง

๔. ขั้นตอนการดำเนินการฟ้องคดีปกครองโดยขอพนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

๕. ข้อควรระวังในการฟ้องคดี

๔

๕

๖

๗

๘

ส่วนที่ ๓ แนวทางการดำเนินการกรณีถูกฟ้องคดีปกครอง

๑. การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำให้การหรือแก้ต่างคดีแทน

๒. ขั้นตอนการดำเนินการเมื่อได้รับคำสั่งศาล

๓. ในกรณีขอให้คัดค้านการขอลูกาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่ง

กรณีหน่วยงานของรัฐมีข้อพิพาทกัน

๑๑

๑๒

๑๒

๑๔

ส่วนที่ ๔ ภาคผนวก เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. เอกสารที่ส่งกรณีหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ประสงค์ฟ้องคดีปกครอง (ว่าต่าง)

๒. เอกสารที่ส่งกรณีหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องคดีปกครอง (คดีแก้ต่าง)

๓. ตัวอย่าง บันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

๔. ตัวอย่าง หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

๕. ตัวอย่าง บันทึกข้อความขอขยายระยะเวลาทำคำให้การหรือทำคำชี้แจง ต่อศาลปกครอง

๖. ตัวอย่าง หนังสือขอขยายระยะเวลาทำคำให้การหรือทำคำชี้แจง ต่อศาลปกครอง

๗. ตัวอย่าง คำร้องขอขยายระยะเวลาทำคำให้การหรือทำคำชี้แจง ต่อศาลปกครอง

๘. ตัวอย่าง ใบมอบอำนาจให้นิติกร หรือบุคคลอื่น

๙. ตัวอย่าง ใบมอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง

๑๐. สรุปข้อเท็จจริงเพื่อยื่นคำให้การแก้คำฟ้อง

๑๑. ตัวอย่าง คำให้การเพิ่มเติม

๑๒. ตัวอย่าง คำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อฟ้องคดี

๑๖

๑๗

๑๙

๒๑

๒๒

๒๔

๒๕

๒๖

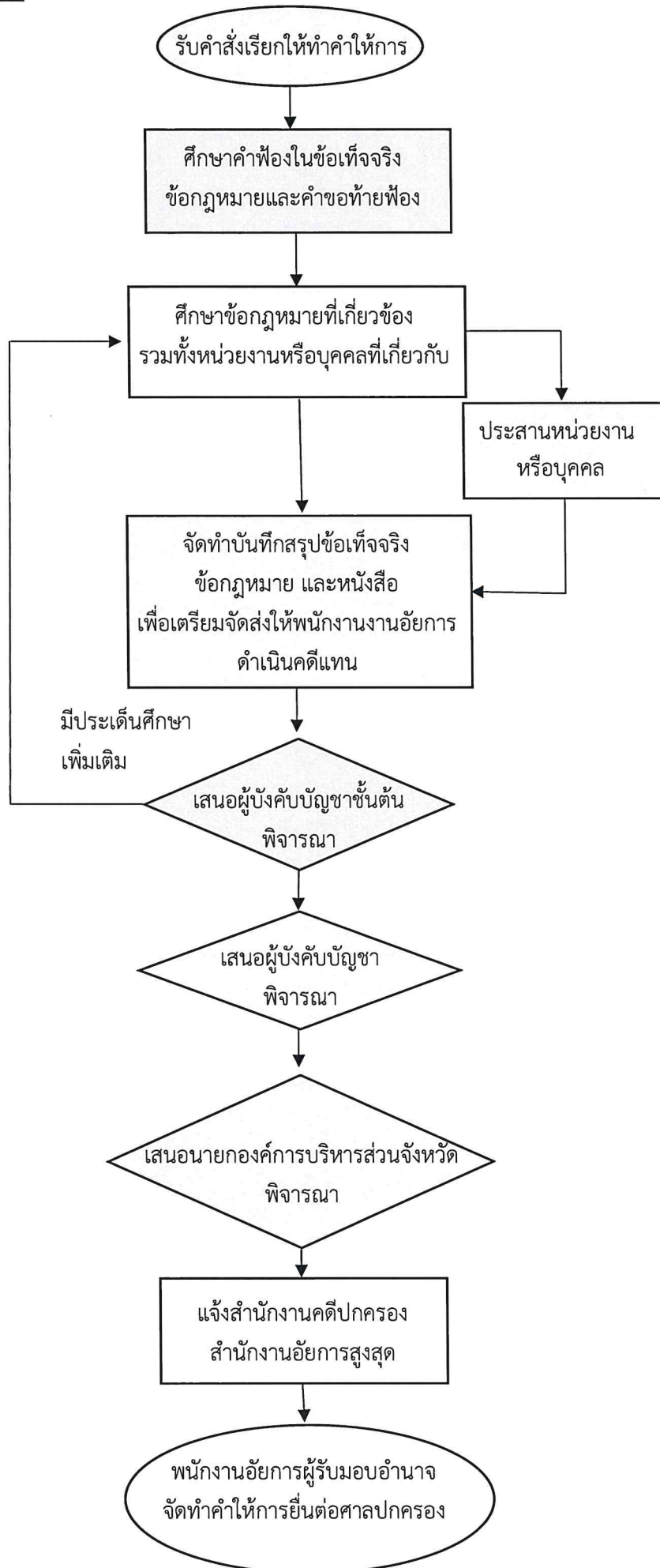
๒๗

๒๘

๒๙

๓๑

แผนผังการปฏิบัติงาน

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการฟ้องคดีหรือการถูกฟ้องคดีในคดีปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปริมาณคดีเพิ่มมากขึ้น วิธีการปฏิบัติในการดำเนินคดีปกครองเมื่อต้องฟ้องคดีหรือเมื่อถูกฟ้องคดีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เนื่องการดำเนินคดีในศาลปกครองมีขั้นตอน วิธีการตลอดจนบทบาทของคู่กรณีและของศาลมีความแตกต่างไปจากการดำเนินคดีในศาลยุติธรรม กล่าวคือ การดำเนินคดีในศาลปกครองในกระบวนการพิจารณาแบบไต่สวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในคดี (ใช้เอกสารเป็นหลัก) การฟ้องหรือถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการในคดีปกครอง เพื่อจะนำไปสู่การยื่นฟ้อง หรือ การยื่นคำให้การ หรือ แยกต่างคดี ต่อศาลปกครองได้อย่างถูกต้อง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยกองการเจ้าหน้าที่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ในรูปแบบของการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน โดยใช้ทักษะจากการปฏิบัติงานจริงและจากการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ สามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถสร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการ

ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่ จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง แนวทางการดำเนินการกรณีฟ้องคดีปกครองและกรณีถูกฟ้องในคดีปกครอง เพื่อเป็นคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับดำเนินคดีทางปกครองให้ดำเนินงานเป็นไปตามรูปแบบขั้นตอนที่ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกรณีส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน และเพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี หรือบุคลากรในสังกัดที่ถูกฟ้อง หรือที่ ต้องการฟ้องในคดีปกครอง มีแนวทางในการดำเนินการคดีปกครอง อันเป็นเหตุผลของการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานฯ นี้ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ข้าราชการตำแหน่ง นิติกร ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่ ได้แสดงออกถึงการจัดการเรียนรู้ (Knowledge Management) ผ่านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Knowledge Transfer) โดยการจัดทำคู่มือฯ และดำเนินการเผยแพร่ โดยแจ้งเวียนคู่มือการปฏิบัติงานฯ ส่วนราชการในสังกัด และเผยแพร่ในเว็บไซต์องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีให้ประชาชนทั่วไปรับทราบ

๒. เพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี หรือ บุคลากรในสังกัดที่ถูกฟ้อง หรือ ที่ต้องการฟ้องในคดีปกครองมีแนวทางในการดำเนินการ

๓. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติงานในการดำเนินคดีปกครองให้เป็นไปตามรูปแบบขั้นตอนที่ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. ขอบเขต

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง แนวทางการดำเนินการกรณีฟ้องคดีปกครองและกรณีถูกฟ้องในคดีปกครอง ครอบคลุมหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินการในการฟ้องคดีปกครองและดำเนินการกรณีถูกฟ้องคดีปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะกรณีส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

๔. นิยามศัพท์

คดีปกครอง หมายความว่า คดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางการปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเอง

คำฟ้อง หมายความว่า การเสนอข้อหาต่อศาลไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุด ไม่ว่าจะได้เสนอในขณะที่เริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำฟ้องเพิ่มเติมหรือแก้ไข หรือฟ้องแย้ง หรือโดยสอดเข้ามาในคดีไม่ว่าด้วยความสมัครใจ หรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณาใหม่

หน่วยงานทางปกครอง หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

เจ้าพนักงานของรัฐ หมายความว่า

(๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

(๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ

(๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)

หน่วยงานตัวความ หมายความว่า หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้ฟ้อง หรือ เป็นผู้ถูกฟ้องต่อศาลปกครอง

เขตอำนาจของศาลปกครอง

ศาลปกครองชั้นต้น ได้แก่ ศาลปกครองกลางตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือในจังหวัดใกล้เคียง โดยมีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพฯ จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม นอกจากนี้มีอำนาจในระหว่างที่ศาลปกครองในภูมิภาคยังมีได้มีเขตอำนาจ หรือยังมีได้จัดตั้ง

ศาลปกครองชั้นต้นอีกประเภทหนึ่งคือ ศาลปกครองในภูมิภาคมีทั้งหมด ๑๖ แห่ง คือ ศาลปกครองจังหวัดขอนแก่น ศาลปกครองจังหวัดชุมพร ศาลปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ศาลปกครองจังหวัดนครราชสีมา ศาลปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช ศาลปกครองจังหวัดบุรีรัมย์ ศาลปกครองจังหวัดพิษณุโลก ศาลปกครองจังหวัดแพร่ ศาลปกครองจังหวัดยะลา ศาลปกครองจังหวัดระยอง ศาลปกครองจังหวัดลพบุรี

ศาลปกครองจังหวัดสกลนคร ศาลปกครองจังหวัดสงขลา ศาลปกครองจังหวัดสุพรรณบุรี ศาลปกครองจังหวัดอุดรธานี และศาลปกครองจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลปกครองชั้นต้นทั้ง ๑๖ แห่งที่กล่าวมาตั้งอยู่ในจังหวัดตามชื่อศาล และมีอำนาจในเขตใกล้เคียง ดังเช่น ศาลปกครองจังหวัดระยอง ตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง มีเขตตลอดท้องที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี และสระแก้ว หรือศาลปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ มีเขตตลอดท้องที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน เป็นต้น

ศาลปกครองสูงสุด มีเพียงแห่งเดียวตั้งอยู่ที่ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๕. เป้าหมาย

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินคดีทางปกครอง เจ้าหน้าที่พนักงานของรัฐที่ถูกฟ้องในคดีปกครอง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีในการดำเนินการฟ้องและถูกฟ้องคดีปกครอง

แนวทางการดำเนินการในการฟ้องคดีปกครอง

คดีปกครอง คือคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กับเอกชน หรือข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางการปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเอง และเป็นคดีในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางการปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น กรณีผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษทางวินัย โดยไม่เป็นธรรม หรือกรณีผู้ฟ้องคดีเห็นว่าพนักงานท้องถิ่นปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตก่อสร้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น

๒. คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร เช่น กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลย ต่อหน้าที่ไม่ตรวจตรา และออกคำสั่งให้เจ้าของอาคารรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง หรือต่อเติมโดยไม่ได้รับอนุญาต กรณีเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกโฉนดที่ดินล่าช้าเกินสมควร เป็นต้น

๓. คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด หรือความรับผิดชอบอย่างอื่นของหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจล่าช้าเกินสมควร เช่น การที่เจ้าพนักงานที่ดินออก คำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย และผู้ฟ้องคดีเรียก ค่าเสียหายดังกล่าว หรือการฟ้องเรียกค่าทดแทนการเวนคืน หรือการรอนสิทธิจากการวางท่อประปา หรือ เสไฟฟ้าแรงสูง เป็นต้น

๔. คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง เช่น ข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้างเอกชน ก่อสร้าง ถนน อาคารเรียน หรือข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าสัมปทานตามสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน หรือสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองทำกับข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาต่อ เป็นต้น

๕. คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าของรัฐต้องฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลกระทำการหรือละเว้นการกระทำ เช่น กรณีเจ้าหน้าที่ของกรมการขนส่งทางน้ำฟ้องคดี ต่อศาลปกครอง เพื่อมีคำสั่งให้เอกชนรื้อถอนสะพาน หรือบ้านที่ปลุกกรุกล้ำแม่น้ำ กรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นฟ้อง คดีต่อศาลปกครองเพื่อมีคำสั่งให้จับกุม และกักขังบุคคล ซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ฯ เป็นต้น

๖. คดีที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง เช่น กรณีที่ฟ้องขอให้เพิกถอน คำชี้ขาด หรือบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง เป็นต้น

๑. การเสนอคำฟ้อง

เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี (หน่วยงานทางปกครอง) ประสงค์จะฟ้องคดี ในคดีปกครอง เช่น คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด หรือความรับผิดอย่างอื่น คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญา ทางปกครอง เป็นต้น คำฟ้องไม่มีแบบฟอร์มบังคับ แต่ต้องใช้ถ้อยคำที่สุภาพโดยทำเป็นหนังสือ การยื่นคำฟ้อง ต่อศาลจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๑.๑ เรื่องที่นำมาฟ้องต้องเป็นคดีปกครอง และต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครอง

๑.๒ ต้องยื่นฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจ ซึ่งอำนาจศาลในที่นี้หมายถึงทั้งอำนาจและเขตอำนาจ

๑.๓ คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีรายการตามที่กำหนดไว้และยื่นโดยถูกวิธี มีรายการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ กล่าวคือ

๑.๓.๑ ระบุ ชื่อ ที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดี

๑.๓.๒ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี

๑.๓.๓ คำขอและลายมือชื่อผู้ฟ้องคดีโดยต้องแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปพร้อมคำฟ้อง โดยผู้ฟ้องคดีต้องจัดทำสำเนาคำฟ้องและ สำเนาพยานหลักฐานตามจำนวนผู้ถูกฟ้องคดีด้วย

๑.๔ ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถตามกฎหมาย

๑.๕ ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๑.๖ ต้องยื่นฟ้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

- กรณีที่ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนกฎ หรือคำสั่งทางปกครองต้องฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

- คดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ยื่นฟ้องภายใน ๑ ปี

- คดีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองต้องฟ้องภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

- คดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะจะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้

๒. การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง

การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินคดี เพราะเป็นการทำความเข้าใจร่วมกันในสิ่งที่ตัวความต้องเตรียมการให้สอดคล้องตามประสงค์ของพนักงานอัยการ เพื่อพนักงานอัยการจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์สุดท้ายของหน่วยงานตัวความ กล่าวคือ คดีของหน่วยงานตัวความจะได้รับการพิจารณาพิพากษาที่ตรงตามข้อเท็จจริงมากที่สุด และเป็นธรรมที่สุด

การส่งเรื่องของหน่วยงานตัวความให้แก่สำนักงานคดีปกครองในทุกประเภทคดีที่ขอให้สำนักงานคดีปกครองเป็นผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดี ให้หน่วยงานตัวความส่งเรื่องให้สำนักงานคดีปกครองด้วยตนเองโดยผู้ประสานคดีซึ่งได้รับมอบอำนาจจากหน่วยงานตัวความ

ทั้งนี้ หน่วยงานตัวความไม่อาจส่งเรื่องให้สำนักงานคดีปกครองโดยวิธีการส่งเรื่องทางไปรษณีย์ได้เพราะกรณีการส่งเรื่องทางไปรษณีย์นั้นสำหรับสำนักงานคดีปกครองไม่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายเช่นเดียวกับมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อ ๑๓ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่จะถือเอาวันที่ส่งเอกสารแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์อาจเป็นเหตุให้การดำเนินคดีล่าช้า ในระหว่างการนำส่ง อันมีผลทำให้ล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตาม กฎหมาย และการส่งเรื่องทางไปรษณีย์มักจะมีปัญหาการขาดเอกสารสำคัญในการดำเนินคดี

กรณีตัวความเป็นส่วนราชการ ผู้ที่จะติดต่อขอให้สำนักงานคดีปกครองดำเนินคดี ต้องเป็นส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคล ผู้ลงนามในหนังสือติดต่อต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคลนั้น

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐถูกฟ้อง เจ้าพนักงานของรัฐต้องเสนอเรื่องตามลำดับชั้นจนถึงส่วนราชการที่บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ที่มีอำนาจลงนามในหนังสือต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการนั้นๆ ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ถูกฟ้องคดี ผู้ที่มีอำนาจลงนามในหนังสือต้องเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๓. สิ่งที่จะต้องดำเนินการเมื่อประสงค์จะฟ้องคดีในคดีปกครอง

ในกรณีขอให้ฟ้องคดี หรือสำนวนว่าต่าง การเตรียมการของหน่วยงานที่ต้องดำเนินการมีดังนี้

๓.๑ ให้หน่วยงานตัวความจัดทำสรุปข้อเท็จจริงความเป็นมาของคดี (โดยทำสรุปข้อเท็จจริงแยกต่างหากจากหนังสือนำส่ง พร้อมลงนามผู้จัดทำสรุปข้อเท็จจริง) ซึ่งเริ่มจากฐานะทางกฎหมายของหน่วยงานตัวความ ฐานะทางกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานตัวความกับผู้ถูกฟ้องคดี ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นหน่วยงานได้ดำเนินการทวงถามให้เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด และ/หรือที่สัญญา กำหนดแล้วหรือไม่ ประการใด หรือได้แจ้งสงวนสิทธิการเรียกค่าปรับและบอกเลิกสัญญาแล้วหรือไม่ ประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยไม่ชำระหนี้หรือไม่ อย่างไร ความประสงค์ของหน่วยงานที่จะเรียกร้องจากผู้ถูกฟ้องคดี พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับข้อเท็จจริงดังกล่าวตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง โดยหน่วยงานตัวความต้องรับรองสำเนาถูกต้องของสำเนาทุกแผ่นทุกหน้า และให้ผู้ประสานงานคดีนำมาส่ง หากไม่ถูกต้อง ครบถ้วนสำนักงานคดีปกครองจะได้แนะนำให้ดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ ในบันทึกสรุปข้อเท็จจริงข้างต้น ต้องจัดให้มีการลงนามท้ายบันทึกสรุปข้อเท็จจริง โดยผู้แทนของหน่วยงานที่ส่งเรื่อง หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ ในหนังสือนำส่งเรื่องเพื่อส่งไปยังสำนักคดีปกครอง สำนักอัยการสูงสุด ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในประเด็นเกี่ยวกับวันครบกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีในวันใด ตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ พร้อมเหตุผลว่า คดีดังกล่าวครบระยะเวลาการฟ้องคดีในวันดังกล่าวเพราะเหตุใด

ให้รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานให้ครบถ้วน และส่งไปยังสำนักคดีปกครอง สำนักอัยการสูงสุด ก่อนครบกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีไม่น้อยกว่า ๖ เดือน เพื่อมีระยะเวลาเพียงพอที่จะให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาจัดพนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

๓.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องหากต้องปิดอากรแสตมป์ให้ดำเนินการปิดอากรแสตมป์ให้ครบถ้วนตามกฎหมายและขีดฆ่าอากรแสตมป์ให้เรียบร้อยก่อนคัดถ่ายสำเนาเพื่อประกอบการพิจารณา

๓.๔ เอกสารแสดงฐานะของผู้ถูกฟ้องคดี ในกรณีบุคคลธรรมดา หน่วยงานตัวความต้องดำเนินการคัดถ่ายแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎรในการประกอบการพิจารณา

สำหรับในกรณีนิติบุคคลนั้น ต้องมีเอกสารรับรองการจดทะเบียนของนิติบุคคลฉบับปัจจุบันที่คัดถ่ายมาไม่เกิน ๑ เดือน ในขณะที่ส่งเรื่องเพื่อพิจารณาถึงฐานะของนิติบุคคลว่าถูกฟ้องถูกขีดชื่อออกจากทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทแล้วหรือไม่ เป็นประการใด

ในกรณีที่นิติบุคคลที่จะถูกดำเนินคดีถูกขิดชื่อออกจากทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทแล้วหน่วยงาน
ตัวความต้องไปดำเนินการยกฐานะของนิติบุคคลที่ถูกขิดชื่อออกจากทะเบียนดังกล่าวกลับคืนสู่ทะเบียน
หุ้นส่วนบริษัทให้แล้วเสร็จก่อนที่จะส่งเรื่องมาเพื่อดำเนินคดี

๓.๕ ผลการตรวจสอบสถานภาพการล้มละลายของผู้ที่ถูกดำเนินคดี

๓.๖ ใบมอบอำนาจให้ดำเนินคดี เช่น ใบมอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง
แทน ใบมอบอำนาจให้นิติกร เป็นต้น คำสั่งมอบอำนาจ หรือคำสั่งแต่งตั้งการดำรงตำแหน่งของผู้มอบอำนาจ
หลักฐานบัตรประจำตัวของผู้แทนหรือผู้มอบอำนาจ อย่างน้อย ๒ ชุด

ในกรณีที่หน่วยงานของตัวความไม่ได้รับการยกเว้นในเรื่องอากรแสตมป์ หน่วยงาน
ต้องจัดเตรียมอากรแสตมป์ให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด

๓.๗ ในกรณีที่พนักงานอัยการเจ้าของสำนวน เห็นว่า พยานหลักฐานที่รวบรวมมาข้างต้น
เพียงพอแก่การดำเนินคดีแล้ว จึงจะได้มีหนังสือแจ้งให้ตัวความคำนวณดอกเบี้ยให้ถูกต้องสอดคล้องตามสัญญา
และ/หรือเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดจนถึงวันที่จะฟ้องคดี

๓.๘ แจ้งชื่อผู้ประสานงานพยานบุคคล พยานเอกสารหลักฐานในคดีนี้ โดยผู้ประสานคดี
ต้องเป็นผู้ทราบรายละเอียดข้อเท็จจริงในคดีเรื่องนี้เป็นอย่างดี พร้อมระบุตำแหน่ง หน่วยงานต้นสังกัด
เบอร์โทรศัพท์ โทรสาร เบอร์มือถือที่สามารถติดต่อได้สะดวก E-mail

๓.๙ เมื่อพนักงานอัยการเจ้าของสำนวน เห็นว่า คดีดังกล่าวมีเหตุผลเพียงพอที่จะดำเนินการ
ฟ้องร้อง และได้กำหนดวันที่จะฟ้องดำเนินคดีแล้ว พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนจะได้ประมาณ
การค่าธรรมเนียมศาลที่ต้องชำระ และมีหนังสือแจ้งตัวความเตรียมเงินค่าธรรมเนียมไปชำระยังศาลปกครอง
โดยหน่วยงานตัวความอาจชำระเป็นเงินสด หรือเช็คธนาคารสั่งจ่ายในนาม “เงินค่าธรรมเนียม และเงินค่าปรับ
ของสำนักงานของศาลปกครอง...” หากเป็นศาลปกครองกลางสั่งจ่ายในนาม “เงินค่าธรรมเนียม และเงิน
ค่าปรับของสำนักงานของศาลปกครองกลาง” เป็นต้น

ทั้งนี้ เอกสารและหลักฐานที่ได้ส่งให้พนักงานอัยการหน่วยงานตัวความ ควรจัดสำเนาเอกสาร
เก็บไว้ จำนวน ๑ ชุด เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจในชั้นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดต่อไป

๔. ขั้นตอนการดำเนินการฟ้องคดีปกครองโดยขอพนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

ขั้นตอนแรก กรณีที่หน่วยงานทางปกครองมีความประสงค์จะฟ้องคดีจะต้องดำเนินการดังนี้
จัดทำบันทึกและหนังสือ ถึงสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อขอให้จัดพนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน พร้อม
เอกสารดังนี้

- สำเนาเอกสารคำชี้แจงสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย รายละเอียดความเป็นมาทั้งหมด พร้อม
เอกสารประกอบคำชี้แจงทั้งหมด จำนวน ๓ ชุด โดยรับรองสำเนาทุกหน้า

ทั้งนี้ การจัดทำเอกสารประกอบให้กำกับหมายเลขตามลำดับ โดยรับรองสำเนาถูกต้องทุก
หน้า จำนวน ๓ ชุด พร้อมจัดส่งแผ่น CD ของสรุปข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วย

- สำเนาเอกสารที่เป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีทั้งหมดที่รับรองสำเนาถูกต้องแล้ว
จำนวน ๓ ชุด

- หากเป็นนิติบุคคลให้ส่งเอกสารรับรองนิติบุคคลนั้นๆ พร้อมวัตถุประสงค์ จำนวน ๓ ชุด
- ตรวจสอบการล้มละลายของบุคคลหรือนิติบุคคลจากกรมบังคับคดี พร้อมหนังสือรับรอง

ดังกล่าวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่สอง จัดส่งหนังสือพร้อมเอกสารหลักฐานทั้งหมด ถึงอัยการสูงสุด เพื่อขอให้จัดพนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน กรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จัดส่งเอกสารได้ด้วยตนเองที่ สำนักงานอัยการสูงสุด อาคารแจ้งวัฒนะ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐ หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๒๑๔๒-๑๔๓๖ ๐-๒๑๔๒-๑๔๔๔ โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๙๕๕๖

ขั้นตอนที่สาม ในระหว่างฟ้องคดีให้หน่วยงานเตรียมข้อเท็จจริงเอกสารเพื่อโต้แย้งให้ข้อเท็จจริงแก่พนักงานอัยการ เพื่อใช้ประกอบการฟ้องคดี

๕. ข้อควรระวังในการฟ้องคดี

โดยปกติการฟ้องคดีปกครองต่อศาลปกครองจะไม่มีหลักเกณฑ์ ที่ซับซ้อนให้เป็นภาระแก่ประชาชนผู้ประสงค์จะฟ้องคดี และการดำเนินคดีในศาลปกครองก็ค่อนข้างยืดหยุ่น เพื่อให้การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน มีความถูกต้องและครบถ้วนที่สุดแต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติมีปัญหาที่มักเกิดขึ้นและทำให้การฟ้องคดีและการดำเนินคดีในศาลปกครอง ล่าช้าเป็นที่เสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีอยู่หลายประการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีควรระมัดระวัง ดังนี้

๕.๑ ข้อควรระวังในการจัดทำคำฟ้อง

ด้วยเหตุที่ การฟ้องคดีปกครอง ผู้ฟ้องคดีสามารถจัดทำคำฟ้องได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องให้ทนายความ หรือผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมายช่วยจัดทำคำฟ้องให้ ดังนั้นผู้ฟ้องคดีที่ไม่ได้ศึกษาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการฟ้องคดีปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบวิธีพิจารณาคดีปกครองที่เกี่ยวข้องก็อาจจัดทำคำฟ้องได้ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และทำให้ศาลปกครองกลางไม่อาจรับคำฟ้องดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาได้ ซึ่งข้อบกพร่องที่พบบ่อยนั้น มีดังนี้

๕.๑.๑ ผู้ฟ้องคดีใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ

ศาลไม่อาจรับคำฟ้องที่ไม่สุภาพไว้พิจารณาพิพากษาได้ ดังนั้นหากคำฟ้องได้มีการใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ ศาลก็จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องนั้นภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และหาก ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมดำเนินการศาลก็มีอำนาจสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

๕.๑.๒ ผู้ฟ้องคดีมีคำขอไม่ชัดเจน

คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีนอกจากจะต้องระบุรายละเอียดหรือรายการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ยังจะต้องระบุว่า ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะขอให้ศาลบังคับเพื่อแก้ไขหรือ บรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายอย่างไร ซึ่งคำขอดังกล่าวต้องสามารถกำหนดคำบังคับได้ด้วย กล่าวคือเป็นคำขอที่บัญญัติตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แก่ การขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่นๆไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือ

ความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง การขอให้ศาลสั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีการฟ้องให้ศาลมีคำพิพากษา แสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่นั้น และการขอให้ศาลสั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างใด อย่างหนึ่งเพื่อให้เป็นไปตาม เพราะหากผู้ฟ้องคดีมิได้มีคำขอมาด้วยหรือมิได้ชี้แจงเพียงพอสืบหาศาลจะเข้าใจ ได้ ศาลก็จะต้องมีหนังสือกลับไปสอบถามผู้ฟ้องคดีอีกครั้งหนึ่งว่า มีความประสงค์จะให้ศาลสั่งเช่นใดหากผู้ฟ้อง คดีชนะคดี ซึ่งย่อมทำให้เกิดขั้นตอนที่ทำให้คดีปกครองคดีนั้นล่าช้าได้

๕.๑.๓ ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีต่อศาลปกครองโดยยังมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการ สำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่กฎหมายกำหนดเสียก่อนฟ้องคดี

ในการฟ้องคดีปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดียังไม่มีสิทธิที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองในทันทีที่ ได้รับความสะดวกหรือเสียหาย แต่ผู้ฟ้องคดีจะต้องพิจารณาเสียก่อนว่า มีกฎหมายกำหนดขั้นตอน หรือวิธีการ สำหรับการแก้ไขความเดือดร้อน หรือเสียหายในเรื่องนั้นไว้แล้วหรือไม่ หากมีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือ วิธีการใดๆไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมาย เฉพาะนั้นกำหนดไว้เสียก่อน จึงจะมีสิทธินำเรื่องดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลปกครองต่อไป มิฉะนั้นหากจะไม่ใช่สิทธินำเรื่องดังกล่าวและ ยังจะยื่นคำฟ้องนั้นมาศาลก็จะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนั้นไว้พิจารณา และจำหน่ายคดีนั้นออก จากสารบบความ ต่อไป

๕.๒ ข้อควรระวังเกี่ยวกับการติดต่อกับศาลปกครองระหว่างการดำเนินคดีปกครอง

ในการดำเนินคดีปกครองของศาลปกครองนั้น เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานที่เป็นเอกสารเสียเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในระหว่างการดำเนินคดีปกครอง การติดต่อสื่อสารกัน ทางไปรษณีย์จึงเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งเท่าที่ผ่านมา สำนักงานศาลปกครองพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ระหว่างศาลกับคู่กรณีหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการ ดังนี้

๕.๒.๑ ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมีหนังสือติดต่อถึงศาลปกครองหรือ ส่งเอกสารถึงศาลปกครองโดยไม่ได้แจ้งหมายเลขคดีมาด้วยจึงทำให้สำนักงานศาลปกครองในฐานะผู้รับเรื่อง ไม่ทราบว่าเป็นหนังสือหรือเอกสารดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของคดีหมายเลขที่เท่าใด ซึ่งทำให้ไม่สามารถเสนอ หนังสือหรือเอกสารนั้นให้แก่ ตุลาการ เจ้าของสำนวนเพื่อสั่งการใดๆ ได้ในทันที เพราะต้องใช้เวลาและ บุคลากรในการตรวจสอบอีกมาก จึงเป็นเหตุให้คดีปกครองคดีนั้นล่าช้า

๕.๒.๒ ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมีหนังสือตอบหมายหรือคำสั่ง ของตุลาการเจ้าของสำนวน โดยเจ้าหน้าที่ของถึงชื่อของตุลาการเจ้าของสำนวนผู้นั้นโดยตรง ในกรณีนี้หากมิได้ วงเล็บมุมซองมาด้วยว่าเป็นคดีปกครองหมายเลขที่เท่าใด บางครั้งสำนักงานศาลปกครองก็อาจเข้าใจ ผิดว่า เป็นจดหมายส่วนตัวของตุลาการผู้นั้นและนำจ่ายจดหมายให้โดยไม่ผ่านสารบบความอย่างถูกต้อง ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นกว่าหนังสือดังกล่าวจะได้เข้าสู่สารบบความอย่างถูกต้องได้ก็จะต้องรอนจนกว่าตุลาการเจ้าของ สำนวนจะเปิดดูจดหมายพบว่าเป็นคดีปกครองและส่งกลับมาให้ฝ่ายสารบบคดีดำเนินการ ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้ คดีปกครองคดีนั้นล่าช้าขึ้นอีกมาก

๕.๒.๓ ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้ย้ายที่อยู่หรือที่ตั้งสำนักงาน แต่ไม่ได้มีหนังสือแจ้งให้สำนักงานศาลปกครองทราบ กรณีเช่นนี้ย่อมทำให้สำนักงานศาลปกครองไม่อาจดำเนินการติดต่อส่งหมายหรือคำสั่งของศาลให้ได้ จึงอาจทำให้คดีปกครองคดีนั้นล่าช้าหรือเสียหายได้ จากปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าหากผู้ฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจและระมัดระวังในเรื่องต่างๆดังที่ได้กล่าวมาแล้วศาลปกครองก็จะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ฟ้องคดีและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวทางการดำเนินการกรณีถูกฟ้องคดีปกครอง

เมื่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี) ตกเป็นผู้ถูกฟ้องคดีในศาลปกครอง โดยได้รับคำสั่งเรียกให้ทำคำให้การและสำเนาคำฟ้องศาลปกครองกลาง ซึ่งในคำสั่งเรียกฯ จะระบุให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นผู้ถูกฟ้องคดีในคดีหมายเลขดำที่.../๒๕๖๖ ระหว่าง.....ผู้ฟ้องคดี.....ผู้ถูกฟ้องคดี กรณี เช่น คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งโดยไม่ชอบขอเพิกถอนคำสั่ง, ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร, คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น, คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ฯลฯ และในคำสั่งเรียกให้ทำคำให้การ, คำสั่งเรียกคู่กรณี, หมายแจ้งคำสั่งศาลระบุให้ทำคำให้การ หรือทำคำชี้แจงข้อเท็จจริง ยื่นต่อศาลภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

๑. การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำใช้การหรือแก้ต่างคดีแทน

๑.๑ ให้ตรวจสอบหมายแจ้งคำสั่งศาลที่เรียกให้จัดทำคำให้การว่าคดีดังกล่าวจะครบกำหนดยื่นคำให้การเมื่อใด ในกรณีหน่วยงานตัวความได้ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การให้หน่วยงานตัวความติดตามผลคำสั่งของศาล และแจ้งผลคำสั่งของศาลให้ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวในหนังสือนำเสนอไปยังสำนักงานคดีปกครอง

๑.๒ ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำคำให้การโดยมีประเด็นหลักข้างประเด็นตามคำฟ้อง พร้อมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานตัวความต้องรับรองความถูกต้องของสำเนาเอกสารทุกแผ่นทุกหน้า

อนึ่ง ในกรณีที่หน่วยงานตัวความพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีที่ตนถูกฟ้องนั้นไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และประสงค์จะโต้แย้งอำนาจการพิจารณาว่าคดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ให้แจ้งความประสงค์พร้อมเหตุผลให้ปรากฏในหนังสือนำเสนอเรื่องเพื่อดำเนินคดี

ทั้งนี้ ในบันทึกสรุปข้อเท็จจริงข้างต้น ต้องจัดให้มีการลงนามท้ายบันทึกสรุปข้อเท็จจริงโดยผู้แทนของหน่วยงาน หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๓ จัดให้มีใบมอบอำนาจให้ดำเนินคดี คำสั่งมอบอำนาจ หรือคำสั่งแต่งตั้งการดำรงตำแหน่งของผู้มอบอำนาจ หลักฐานบัตรประจำตัวของผู้แทน หรือผู้มอบอำนาจอย่างน้อยจำนวนละ ๒ ชุด โดยให้ผู้ประสานคดีนำมาส่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของตัวความไม่ได้รับการยกเว้นในเรื่องอากรแสตมป์หน่วยงานตัวความต้องจัดเตรียมอากรแสตมป์ให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด

อนึ่ง การส่งสำนวนขอให้แก้ต่างนั้น หน่วยงานตัวความต้องส่งสำนวนขอให้แก้ต่างไปยังสำนักงานคดีปกครอง โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ วันทำการ ก่อนครบกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การตามหมายแจ้งคำสั่งศาล

๒. ขั้นตอนการดำเนินการเมื่อได้รับคำสั่งศาล

ขั้นตอนแรก กรณีที่หน่วยงานทางปกครองถูกฟ้องคดีในคดีปกครองจะต้องดำเนินการดังนี้
จัดทำบันทึกและหนังสือ ถึงสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อขอให้จัดพนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน พร้อมเอกสารดังนี้

- สำเนาคำสั่งให้ทำคำให้การและสำเนาคำฟ้อง ๑ ชุด
- จัดทำใบมอบอำนาจโดยมอบให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน ๒ ฉบับ และมอบอำนาจให้นิติกร หรือบุคคลอื่นๆ ไปยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การต่อศาลปกครองกลาง ในกรณีหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อยื่นคำให้การพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการส่งได้ทันภายในระยะเวลาที่ศาลปกครองกลางกำหนด

- สำเนาเอกสารคำชี้แจงสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย รายละเอียดความเป็นมาทั้งหมด พร้อมเอกสารประกอบคำชี้แจงทั้งหมด จำนวน ๓ ชุด โดยรับรองสำเนาทุกหน้า

สรุปข้อเท็จจริงต่อผู้ตามประเด็นในคำฟ้องว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องที่ถูกฟ้องแล้วหรือไม่อย่างไร

ทั้งนี้ การจัดทำเอกสารประกอบให้กำกับหมายเลขตามลำดับ โดยรับรองสำเนาถูกต้องทุกแผ่นทุกหน้า จำนวน ๓ ชุด พร้อมจัดส่งแผ่น CD ของสรุปข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วย

- สำเนาเอกสารที่เป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีทั้งหมดที่รับรองสำเนาถูกต้องแล้ว จำนวน ๓ ชุด

ขั้นตอนที่สอง จัดส่งหนังสือพร้อมเอกสารหลักฐานทั้งหมด ถึงอัยการสูงสุด เพื่อขอให้จัดพนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน กรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จัดส่งเอกสารได้ด้วยตนเองที่ สำนักงานอัยการสูงสุด อาคารแจ้งวัฒนะ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐ หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๒๑๔๒-๑๔๓๖ ๐-๒๑๔๒-๑๔๔๔ โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๙๕๕๖

ขั้นตอนที่สาม ในระหว่างศาลปกครองกลางพิจารณาคำให้การ ให้หน่วยงานเตรียมข้อเท็จจริงเอกสารเพื่อโต้แย้งให้ข้อเท็จจริงแก่พนักงานอัยการต่อไป

๓. ในกรณีขอให้คัดค้านการขอลูกการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่ง การขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราวหรือการขอให้คุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

๓.๑ การดำเนินการไต่สวนคำร้องขอขอลูกการบังคับตามกฎหมาย หรือคำสั่งทางปกครอง

เมื่อหน่วยงานตัวความได้รับหมายนัดไต่สวนคำขอลูกการบังคับตามกฎหมาย หรือคำสั่งทางปกครอง และหน่วยงานตัวความประสงค์ส่งเรื่องให้สำนักงานคดีปกครองเป็นผู้ดำเนินการให้หน่วยงานตัวความดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงให้ได้ความโดยละเอียด โดยให้มีประเด็นดังต่อไปนี้ไปพร้อมกับหนังสือขอส่งเรื่องให้สำนักงานคดีปกครอง

๓.๑.๑ ให้หน่วยงานตัวความตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ได้ความโดยละเอียดว่า ศาลปกครองได้กำหนดวันนัดไต่สวนในเรื่องดังกล่าววันเวลาใด

๓.๑.๒ ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายในการออกกฎ หรือคำสั่งทางปกครอง

๓.๑.๓ ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่า หากจะให้กฎหรือคำสั่งทางปกครองมีผลต่อไปตามหลักความมั่นคงแห่งนิติฐานะ และหลักความต่อเนื่องของกฎหรือคำสั่งทางปกครองแล้วจะไม่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การจะเยียวยาแก้ไขในภายหลัง

๓.๑.๔ ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่า หากศาลมีคำสั่งให้มีการทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งแล้ว จะเป็นอุปสรรคแก่การบริหารราชการแผ่นดิน หรือแก่การบริการสาธารณะอย่างไร

ทั้งนี้สรุปข้อเท็จจริงตามข้อ ๓.๑.๑ - ๓.๑.๔ ต้องจัดให้มีการลงนามท้ายบันทึกสรุปข้อเท็จจริง โดยผู้แทนของหน่วยงาน

๓.๒ การดำเนินการไต่สวนคำร้องขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว หรือการขอให้คุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

เมื่อหน่วยงานตัวความได้รับหมายนัดไต่สวนคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว หรือการขอให้คุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อบังคับตามคำพิพากษาจากศาล และหน่วยงานตัวความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ส่งเรื่องให้สำนักงานคดีปกครองเป็นผู้ดำเนินการให้หน่วยงานตัวความดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงให้ความโดยละเอียด โดยให้มีประเด็นดังต่อไปนี้ ไปพร้อมกับหนังสือขอส่งเรื่องให้ สำนักงานคดีปกครอง

๓.๒.๑ ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงหักล้างประเด็นตามคำขอของผู้ยื่นคำร้องขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว หรือการขอให้คุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อบังคับตามคำพิพากษาให้ความโดยละเอียดว่า คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีมีมูลหรือไม่เพียงใด ในคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีได้ระบุค่าขอที่จะขอให้ศาลบรรเทาทุกข์ชั่วคราวหรือไม่ ลักษณะของคำขอมีความสัมพันธ์กับคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้องคดีหรือไม่ หากศาลออกคำสั่งบรรเทาทุกข์ชั่วคราว หรือการขอให้คุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อบังคับตามคำพิพากษา มีผลเสมือนมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ยื่นคำขอชนะคดีหรือไม่ หากผู้ฟ้องคดีที่ยื่น คำขอได้มีคำขอให้บรรเทาทุกข์ชั่วคราวโดยให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของรัฐ คำขอในทำนองนี้ ศาลคงไม่สามารถออกคำสั่งบรรเทาทุกข์ชั่วคราวให้ได้ เพราะทรัพย์สินของรัฐไม่อยู่ในข่ายการบังคับคดีตามกฎหมาย ตามความในมาตรา ๑๓๐๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบมาตรา ๒๘๕ (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง อีกทั้งด้วยเหตุผลที่ว่ารัฐมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจเพียงพอที่จะชำระหนี้ได้หากแพ้คดี

๓.๒.๒ ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่า หากศาลมีคำสั่งให้บรรเทาทุกข์ชั่วคราวหรือการขอให้คุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาคดี เพื่อบังคับตามคำพิพากษาแล้ว จะเป็นอุปสรรคแก่การบริหารราชการแผ่นดิน หรือแก่การบริการสาธารณะอย่างไร เพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุนในการหักล้างคำขอให้คุ้มครองประโยชน์ของคู่กรณีอีกฝ่าย

ทั้งนี้ ในบันทึกสรุปข้อเท็จจริงในข้อ ๓.๒.๑ - ๓.๒.๒ ข้างต้น ต้องจัดให้มีการลงนามท้ายบันทึก สรุปข้อเท็จจริง โดยผู้แทนของหน่วยงาน หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๓ การที่หน่วยงานตัวความประสงค์ที่จะขอให้ยื่นคำร้องขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว หรือ การขอให้คุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาคดีเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

กรณีที่หน่วยงานของตัวความประสงค์จะขอให้สำนักงานคดีปกครอง ยื่นคำร้องขอให้ศาล คำสั่งกำหนดมาตรการ หรือวิธีการคุ้มครองใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ก่อนการพิพากษา หรือขอให้ศาลคุ้มครอง ประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาเพื่อบังคับตามคำพิพากษา ซึ่งตามความในข้อ ๗๗ แห่งระเบียบของที่ประชุม ใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดให้นำความในลักษณะ ที่ ๑ ของภาค ๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอ เงื่อนไขในการออกคำสั่งของศาล และผลของคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทา ทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือ เพื่อบังคับตามคำพิพากษาโดยอนุโลมเท่าที่สภาพของเรื่องจะเปิดช่องให้กระทำได้ และโดยไม่ขัดต่อระเบียบนี้ และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานตัวความดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงให้ได้ความโดยละเอียดถึงข้อเท็จจริง และเหตุผลที่จะขอให้ศาลออกคำสั่งกำหนดมาตรการ หรือวิธีการคุ้มครองใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ก่อน การพิพากษาหรือขอให้ศาลคุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาเพื่อบังคับตามคำพิพากษาพร้อม พยานหลักฐานหรือเอกสารประกอบข้อเท็จจริงดังกล่าว ไปพร้อมกับหนังสือขอส่งเรื่องให้สำนักงานคดีปกครอง ทั้งนี้ ในบันทึกสรุปข้อเท็จจริงข้างต้น ต้องจัดให้มีการลงนามท้ายบันทึกสรุปข้อเท็จจริง โดยผู้แทน ของหน่วยงาน หรือหัวหน้า

กรณีหน่วยงานของรัฐมีข้อพิพาทกัน

หากหน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งหรือพิพาทกันเอง จะต้องดำเนินการเพื่อยุติข้อโต้แย้งกัน ภายในฝ่ายปกครอง โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาท ระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ.๒๕๖๑ ซึ่งนายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อวางระเบียบปฏิบัติราชการ ในกรณีมีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ ด้วยกันเอง หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนระเบียบดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นกฎหมายที่มีผลผูกพันหน่วยงาน ของรัฐเมื่อหน่วยงานของรัฐ (คู่กรณีทั้งสองฝ่ายเป็นหน่วยงานของรัฐ) ยื่นฟ้องคดีโดยไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอน และวิธีการตามระเบียบดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอน ก่อนฟ้องคดี อันเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ คร.๙๐/๒๕๖๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่าง หน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ.๒๕๖๑

เคยมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๒๙/๒๕๕๙ ที่คู่กรณีเป็นหน่วยงานของรัฐทั้งคู่ (อบต. ฟ้องสำนักงานอัยการสูงสุด) แต่ศาลปกครองรับฟ้องไว้พิจารณาจนมีคำพิพากษาให้อัยการชำระเงิน ให้แก่ อบต.ในคดีนี้ อัยการต่อสู้ว่า อบต. ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะขัดมติคณะรัฐมนตรี กรณีหน่วยงานของรัฐ มีข้อพิพาทกัน ต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแห่งของส่วนราชการฯ

พิจารณาก่อน ศาลปกครองเห็นว่า การดำเนินการของ อบต. จะขัดมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ เป็นเรื่องที่ต้องไปว่ากล่าวกันเองในฝ่ายบริหาร ไม่อาจนำมาใช้เป็นเหตุอ้างว่าศาลไม่ควรรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้ และสิทธิในการฟ้องคดีเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม

ข้อสังเกต ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๒๙/๒๕๕๙ อาจมีความแตกต่างจากคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร.๙๐/๒๕๖๓ เนื่องจากในขณะนั้นเป็นเพียงมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นเพียงแนวทางปฏิบัติของส่วนราชการ (และยังมีประเด็นข้อกฎหมายว่าจะใช้บังคับกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นได้หรือไม่) แต่ปัจจุบัน นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลซึ่งสูงสุดในฝ่ายบริหารได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ระเบียบดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นกฎหมายที่มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในฝ่ายบริหาร (หน่วยงานที่อยู่ใต้บังคับบัญชาและกำกับดูแล) อนึ่ง คำว่า “กฎหมาย” ตามความนัยมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ นั้น หมายถึง กฎ ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายอนุบัญญัติด้วย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

สรุปเอกสารที่ต้องส่งให้สำนักงานคดีปกครองพร้อมกับหนังสือขอให้ดำเนินคดีแทน

กรณีหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ประสงค์ฟ้องคดีปกครอง (ว่าต่าง)

๑. หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการว่าต่างคดี (ขอให้ฟ้องใครบ้าง ให้ระบุในหนังสือให้ชัดเจน)
  ๒. การมอบอำนาจ ๒ ชุด
    - ๒.๑ กรณีหน่วยงาน
      - ๒.๑.๑ หนังสือมอบอำนาจซึ่งลงนามโดยผู้แทนที่มีอำนาจตามกฎหมาย
      - ๒.๑.๒ สำเนาบัตรประจำตัวของผู้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจที่แสดงตำแหน่ง พร้อมคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งของผู้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจ และรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของบัตร
      - ๒.๑.๓ กรณีรักษาการแทนหรือปฏิบัติราชการแทน ต้องมีคำสั่งรักษาการแทนหรือคำสั่งปฏิบัติราชการแทนด้วย
    - ๒.๒ กรณีคณะกรรมการ
      - ๒.๒.๑ กรณีมีมติที่ประชุม
        ๑. มติที่ประชุมของคณะกรรมการมอบหมายให้ประธานหรือเลขาธิการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด มีอำนาจในการมอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทนคณะกรรมการ
        ๒. หนังสือมอบอำนาจ (ผู้มีอำนาจตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ มอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทน)
        ๓. สำเนาบัตรประชาชนของผู้มอบอำนาจ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของบัตร
        ๔. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
      - ๒.๒.๒ กรณีไม่มีมติที่ประชุม
        ๑. หนังสือมอบอำนาจจากกรรมการทุกคนหรือกรณีกรรมการคนใดคนหนึ่ง ในคณะกรรมการซึ่งรับมอบอำนาจจากคณะกรรมการ มีอำนาจมอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทน
        ๒. สำเนาบัตรประชาชนของผู้มอบอำนาจ (คณะกรรมการทุกคนหรือคนที่ได้รับมอบอำนาจ) พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของบัตร
        ๓. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
        ๔. หนังสือมอบอำนาจของผู้รับมอบอำนาจจากกรรมการทุกคน ที่มอบอำนาจช่วงให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทน
        ๕. สำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจจากกรรมการ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของบัตร
    ๓. เอกสารที่ใช้ประกอบการดำเนินคดี พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง จำนวน ๓ ชุด เช่น สัญญา สัญญาค้ำประกัน ผลการสอบละเมิด ผลการสอบกรมบัญชีกลาง หนังสือบอกกล่าวทวงถาม
    ๔. เอกสารสรุปข้อเท็จจริง

ภาคผนวก ๒

สรุปเอกสารที่ต้องส่งให้สำนักงานคดีปกครองพร้อมกับหนังสือขอให้ดำเนินคดีแทน

กรณีหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องคดีปกครอง (คดีแก้ต่าง)

๑. หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน (แก้ต่างคดี) ให้ระบุชื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ประสงค์จะขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทนให้ถูกต้องตรงตามคำสั่งศาล หากกรณีผู้ถูกฟ้องคดีหลายคนให้ระบุให้ชัดเจนว่าประสงค์จะให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทนผู้ถูกฟ้องคดีคนใดบ้าง

๒. การมอบอำนาจ ๒ ชุด

๒.๑ กรณีหน่วยงาน / ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง (ถูกฟ้องโดยตำแหน่ง)

๒.๑.๑ หนังสือมอบอำนาจซึ่งลงนามโดยผู้แทนที่มีอำนาจตามกฎหมาย

๒.๑.๒ สำเนาบัตรประจำตัวของผู้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจหรือผู้ถูกฟ้องที่แสดงตำแหน่งพร้อมคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งของผู้ลงนามในหนังสือมอบอำนาจ และรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของบัตร

๒.๑.๓ กรณีรักษาการแทนหรือปฏิบัติราชการแทน ต้องมีคำสั่งรักษาการแทนหรือคำสั่งปฏิบัติราชการแทนด้วย

๒.๒ กรณีคณะกรรมการถูกฟ้อง

๒.๒.๑ กรณีมีมติที่ประชุม

๑. มติที่ประชุมของคณะกรรมการมอบหมายให้ ประธานหรือเลขานุการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด มีอำนาจในการมอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทนคณะกรรมการ พร้อมรายงานการประชุมในเรื่องดังกล่าว

๒. หนังสือมอบอำนาจ (ผู้มีอำนาจตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ มอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทน)

๓. สำเนาบัตรประชาชนของผู้มอบอำนาจ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของบัตร

๔. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

๒.๒.๒ กรณีไม่มีมติที่ประชุม

๑. หนังสือมอบอำนาจจากกรรมการทุกคน ที่มอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทน

๒. สำเนาบัตรประชาชนของผู้มอบอำนาจ (คณะกรรมการทุกคน) พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของบัตร

๓. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

๔. หนังสือมอบอำนาจของผู้รับมอบอำนาจจากกรรมการทุกคน ที่มอบอำนาจให้กรรมการคนหนึ่งกระทำการแทนทุกคน และการมอบอำนาจนั้นระบุให้ มอบอำนาจช่วงให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทน

๓. สำเนาบัตรประชาชนของผู้รับมอบอำนาจจากกรรมการ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าของบัตร

๔. เอกสารที่ใช้ประกอบการดำเนินคดี พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง จำนวน ๓ ชุด เช่น คำสั่งที่ขอให้เพิกถอน ผลการสอบวินัย ผลการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ แผนที่ ภาพถ่าย เป็นต้น

๕. เอกสารสรุปข้อเท็จจริง

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ถูกฟ้อง

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ถูกฟ้องให้หัวหน้าส่วนราชการ เป็นผู้ลงนามในหนังสือขอความอนุเคราะห์ ทั้งในราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

ข้อควรพึงระวัง หากผู้ถูกฟ้องคนใดได้ยื่นคำให้การหรือเอกสารที่แสดงให้เห็นว่าได้ยื่นคำให้การไปแล้ว พนักงานอัยการจะไม่รับดำเนินคดีแทน ดังนั้นการแจ้งตอบหนังสือของศาลปกครอง ก่อนส่งเรื่องให้พนักงานอัยการจึงควรระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ให้เป็นการหรือชี้แจงข้อเท็จจริง

ภาคผนวก ๓

(ตัวอย่าง)

บันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนัก..... กอง/ฝ่าย..... โทร. ....

ที่ ปท ..... วันที่.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน (แก้ต่างคดี)/(ว่าต่าง)

เรียน นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

๑. เรื่องเดิม

ศาลปกครองกลาง ได้มีคำสั่งเรียกให้..... ทำคำให้การ ในคดีหมายเลขดำที่ ..... ระหว่าง..... ผู้ฟ้องคดี ..... ผู้ถูกฟ้องคดีที่กรณี ..... รายละเอียดปรากฏตามคำสั่งเรียกทำคำให้การหมายแจ้งคำสั่งศาลและสำเนาคำฟ้อง ที่แนบมาพร้อมนี้

๒. ข้อเท็จจริง

..... ถูกฟ้องคดีเป็นคดีปกครอง ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๐ ผู้ถูกฟ้อง สามารถส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการคดีปกครองโดยตรงดำเนินการได้ จึงขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน (แก้ต่างคดี) ในคดีนี้ โดยมอบหมายให้ นาย/นาง..... ตำแหน่ง..... ฝ่าย..... โทร/โทรสาร..... มือถือ..... เป็นผู้แทนคดีของ..... ผู้ถูกฟ้อง ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานให้ความสะดวกตลอดจนรวบรวมพยานหลักฐานให้แก่พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีคดีปกครองแทน ซึ่งหากพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีปกครองแทน มีความประสงค์จะได้ทราบข้อเท็จจริงตลอดจนพยานหลักฐานเพิ่มเติมประการใดรวมทั้งค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีนี้

๓. ระเบียบ/ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งกับเอกชนเป็นคดีปกครองหรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตกเป็นคู่กรณีในคดีปกครอง ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นคู่กรณีส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการคดีปกครองโดยตรงดำเนินการ เว้นแต่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีเจ้าหน้าที่หรือนิติกรซึ่งมีความรู้ความสามารถอยู่แล้วและประสงค์จะดำเนินคดีเอง ก็ให้ดำเนินการได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๕ วรรคห้า ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่กรณีจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนดเพื่อฟ้องคดีหรือดำเนินการแทนได้

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ.๒๕๔๔

ข้อ ๒๐ คู่กรณีในคดีปกครองอาจมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบอำนาจได้ ฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนคู่กรณีได้

คู่กรณีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างแล้วแต่กรณีของหน่วยงานทางปกครองนั้น หรือของหน่วยงานทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นสังกัดอยู่ หรือพนักงานอัยการฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนได้

๔. ข้อพิจารณา/ข้อเสนอ

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำคำชี้แจงและทำคำให้การเป็นไปโดยถูกต้อง ครบถ้วน และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เห็นควรมีหนังสือถึงอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีปกครอง เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง (แก้ต่างคดี)/(ว่าต่าง) แทน..... ผู้ถูกฟ้อง พร้อมนี้ขอจัดส่งสรุปข้อเท็จจริงพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรับรองสำเนาถูกต้องรวมจำนวน ๓ ชุด เพื่อยื่นคำให้การในคดีนี้ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาหากเห็นชอบโปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้

ภาคผนวก ๔

(ตัวอย่าง)

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน

ที่ .....

สำนักงาน.....

จังหวัดปทุมธานี ๑๒๐๐๐

วันที่.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน (แก้ต่างคดี)/(ว่าต่าง)

เรียน อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีปกครอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. คำชี้แจงข้อเท็จจริงและสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	๓	ชุด
	๒. หนังสือมอบอำนาจและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	๒	ชุด
	๓. คำสั่งเรียกทำคำให้การ	จำนวน	๓	ชุด
	๕. หมายแจ้งคำสั่งศาลและสำเนาคำฟ้อง	จำนวน	๓	ชุด

ด้วย ศาลปกครองกลาง ได้มีคำสั่งเรียกให้.....ทำคำให้การ
และหมายแจ้งคำสั่งศาล ในคดีหมายเลขดำที่.....ระหว่าง..... ผู้ฟ้องคดี
..... ผู้ถูกฟ้องคดี กรณี.....ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่
ได้รับคำสั่ง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

.....ผู้ถูกฟ้องคดี
ขอความอนุเคราะห์ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง (แก้ต่างคดี)/(ว่าต่าง) แทน
..... ผู้ถูกฟ้อง ทั้งนี้ โดยมอบหมายให้ นาย/นาง.....
ตำแหน่ง..... เป็นผู้แทนคดีของ.....ผู้ถูกฟ้องคดี
ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานให้ความสะดวก ตลอดจนรวบรวมพยานหลักฐานให้แก่พนักงานอัยการ
ผู้ดำเนินคดีคดีปกครองแทน ซึ่งหากพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีปกครองแทน มีความประสงค์จะได้ทราบ
ข้อเท็จจริงตลอดจนพยานหลักฐานเพิ่มเติมประการใด รวมทั้งค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีนี้
ขอให้ติดต่อกับผู้แทนคดีของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีได้โดยตรง ที่
สำนักงาน.....จังหวัดปทุมธานี
โทร/โทรสาร.....มือถือ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ภาคผนวก ๕

(ตัวอย่าง)

บันทึกข้อความขอขยายระยะเวลาทำคำให้การหรือทำคำชี้แจง ต่อศาลปกครอง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนัก..... กอง/ฝ่าย..... โทร. ....

ที่ ปท ..... วันที่.....

เรื่อง ขอย้ายระยะเวลายื่นคำให้การ/ ขอย้ายระยะเวลายื่นคำชี้แจง

เรียน นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

๑. เรื่องเดิม

ตามที่ ศาลปกครองกลางมีคำสั่งทำคำให้การ/ทำคำชี้แจง ในคดีหมายเลขดำที่ .....
วันที่.....ระหว่าง..... ผู้ฟ้องคดี ดำเนินการฟ้อง
.....ผู้ถูกฟ้องคดี ให้ทำคำให้การ/ทำคำชี้แจง คัดค้านคำขอของผู้ฟ้องคดี ภายใน
๓๐ วัน นับวันได้รับคำสั่ง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๒. ข้อเท็จจริง

.....ผู้ถูกฟ้องคดี ได้รับหมาย
แจ้งคำสั่งศาลให้ทำคำให้การ/ทำคำชี้แจง เมื่อวันที่.....ครบกำหนด ๓๐ วัน
ตามที่ศาลกำหนดวันที่ ..... มีความประสงค์
จะจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงและทำคำให้การตามคำสั่งศาล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ตามคำฟ้องและรวบรวมเอกสารหลักฐาน เพื่อจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริง
และทำคำให้การ แต่ยังไม่แล้วเสร็จ เนื่องจากมีข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเอกสารจำนวนมาก
และต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้ไม่สามารถยื่นคำชี้แจงข้อเท็จจริงและคำให้การได้
ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

๓. ข้อระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓

ข้อ ๖ กรณีที่ต้องการขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีมีคำขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๑๐ การทำคำขอหรือคำร้องต่อศาลในกระบวนการพิจารณา ให้ทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ศาลจะอนุญาตให้ทำด้วยวาจา ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลพิจารณาจัดแจ้งข้อความนั้นไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา

๔. ข้อพิจารณา/ข้อเสนอ

เนื่องจาก .....ผู้ถูกฟ้องคดี ไม่สามารถยื่นคำชี้แจงและคำให้การได้ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ถูกต้อง และครบถ้วน เห็นควรยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางขอขยายระยะเวลายื่นคำชี้แจงและคำให้การต่อไปอีก ๓๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดเดิม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาหากเห็นชอบโปรดลงนามในคำร้องที่แนบมาพร้อมนี้

ภาคผนวก ๖

(ตัวอย่าง)

หนังสือขอขยายระยะเวลาทำคำให้การหรือทำคำชี้แจง ต่อศาลปกครอง

ที่ .....

สำนักงาน.....

จังหวัดปทุมธานี ๑๒๐๐๐

วันที่.....

เรื่อง ขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การ/ ขอขยายระยะเวลาทำคำชี้แจง

เรียน ตุลาการศาลปกครอง (นาย/นาง.....)

อ้างถึง คำสั่งเรียกทำคำให้การ/ทำคำชี้แจง คดีหมายเลขดำที่ .....ลงวันที่ .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือมอบอำนาจและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ชุด

ตามคำสั่งเรียกทำคำให้การ/ทำคำชี้แจงที่อ้างถึง ศาลปกครองกลาง ได้มีคำสั่งเรียกให้.....ทำคำให้การและหมายแจ้งคำสั่งศาล ในคดีหมายเลขดำที่ .....ระหว่าง.....ผู้ฟ้องคดี ..... ผู้ถูกฟ้องคดี กรณีนี.....ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ดังความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

.....ผู้ถูกฟ้องคดี ขอเรียนว่าได้รับคำสั่งเมื่อวันที่ .....และมีความประสงค์จะคำให้การ/ทำคำชี้แจง แก่คำฟ้องตามคำสั่งศาล ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายตามคำฟ้องและการรวบรวมเอกสารเพื่อทำคำให้การ/ทำคำชี้แจง แต่การดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ เนื่องจากข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเอกสารมีจำนวนมาก และต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้ไม่สามารถยื่นคำให้การ/คำชี้แจง ได้ภายในกำหนดเวลาที่ศาลสั่ง จึงมีความประสงค์ขอขยายระยะเวลาในการยื่นคำให้การ/คำชี้แจงออกไปอีก ๓๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดยื่นคำให้การตามคำสั่งศาล ขอศาลได้โปรดอนุญาต

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ภาคผนวก ๗

(ตัวอย่าง)

คำร้องขอขยายระยะเวลาทำคำให้การหรือทำคำชี้แจง ต่อศาลปกครอง

คำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การ/
คำชี้แจง

คดีหมายเลขดำที่ ...../๒๕.....

คดีหมายเลขแดงที่...../ ๒๕.....

ศาลปกครองกลาง

วันที่..... เดือน..... พุทธศักราช ๒๕.....

ระหว่าง

.....ผู้ฟ้องคดี

.....ผู้ถูกฟ้องคดี

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....ในฐานะที่เป็น
ผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดี เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี
อาศัย/รับราชการ.....อยู่ที่.....เลขที่.....หมู่ที่.....ถนน
ตรอก/ซอย.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....ขอยื่นคำร้องมีข้อความ
ตามที่จะกล่าวต่อไปนี้

คดีนี้ ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งเรียกให้ทำคำให้การถึง.....ผู้ถูกฟ้องคดี
ให้ทำคำให้การแก้คำฟ้อง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง นั้น

ข้าพเจ้า ขอเรียนว่า ได้รับคำสั่งเมื่อวันที่.....และมีความประสงค์จะทำคำให้การ
แก้คำฟ้องตามคำสั่งศาล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ตามคำฟ้องและรวบรวม
เอกสารหลักฐานเพื่อทำคำให้การ แต่ยังคงดำเนินการไม่แล้วเสร็จ เนื่องจากข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเอกสาร
มีจำนวนมาก และต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้ไม่สามารถยื่นคำให้การได้ภายในกำหนดเวลาที่ศาลสั่ง
จึงมีความประสงค์ขอขยายเวลาในการยื่นคำให้การต่อไปอีก ๓๐ วัน นับแต่วันครบยื่นคำให้การตามคำสั่งศาล ขอศาลได้
โปรดประทานอนุญาต

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

ผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดี

ภาคผนวก ๘

(ตัวอย่าง)

ใบมอบอำนาจให้นิติกร หรือบุคคลอื่น

ใบมอบฉันทะ/ใบมอบอำนาจ

คดีหมายเลขดำที่ ...../๒๕.....

คดีหมายเลขแดงที่...../ ๒๕.....

ศาลปกครองกลาง

วันที่..... เดือน..... พุทธศักราช ๒๕.....

ระหว่าง

{ ..... ผู้ฟ้องคดี
..... ผู้ถูกฟ้องคดี

ข้าพเจ้า..... ตำแหน่ง..... ใน
ฐานะผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดี.....

ขอมอบฉันทะ/มอบอำนาจให้.....

อยู่ที่..... เลขที่..... หมู่ที่.....

ถนน..... ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....

ทำการแทน โดยข้าพเจ้ายอมรับผิดชอบในการที่ผู้รับมอบฉันทะ/ผู้รับมอบอำนาจของข้าพเจ้าได้ทำการไปนั้น
ทุกประการ ในกิจการดังกล่าวต่อไปนี้

..... เขียนคำร้องและยื่นคำร้องขอขยายเวลายื่นคำให้การต่อศาลปกครองกลาง ส่งเอกสาร
รับทราบคำสั่งศาล รวมทั้งดำเนินการเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจนเสร็จการ.....

ลงชื่อ..... ผู้มอบฉันทะ/ผู้มอบอำนาจ

(.....)

ลงชื่อ..... ผู้รับมอบฉันทะ/ผู้รับมอบอำนาจ

(.....)

ลงชื่อ..... พยาน

(.....)

ลงชื่อ..... พยาน/ผู้เขียน

(.....)

ภาคผนวก ๙

(ตัวอย่าง)

ใบมอบอำนาจให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง

ใบมอบฉันทะ/ใบมอบอำนาจ

คดีหมายเลขดำที่ ...../๒๕.....

คดีหมายเลขแดงที่...../ ๒๕.....

ศาลปกครองกลาง

วันที่..... เดือน..... พุทธศักราช ๒๕.....

ระหว่าง

{ ..... ผู้ฟ้องคดี
..... ผู้ถูกฟ้องคดี

ข้าพเจ้า..... ตำแหน่ง..... ใน

ฐานะผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดี.....

ขอมอบฉันทะ/มอบอำนาจให้.....

อยู่ที่..... เลขที่..... หมู่ที่.....

ถนน..... ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

ทำการแทน โดยข้าพเจ้ายอมรับผิดชอบในการที่ผู้รับมอบฉันทะ/ผู้รับมอบอำนาจของข้าพเจ้าได้ทำการไปนั้น
ทุกประการ ในกิจการดังจะกล่าวต่อไปนี้ ยื่นคำฟ้องและยื่นคำให้การ ตลอดจน ดำเนินคดีปกครองในคดีนี้
จนถึงที่สุด และให้มีอำนาจดำเนินการพิจารณาใดไปในทางจำหน่ายสิทธิของ ข้าพเจ้า เช่น การยอมรับตามที่
คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การประนีประนอมยอมความ การสละสิทธิ หรือการใช้สิทธิ
ในการอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด หรือในการขอให้พิจารณาคดีใหม่ ทั้งนี้ ให้มีอำนาจในการมอบอำนาจ
ช่วงต่อไปด้วย ตลอดจนรับเงินค่าธรรมเนียมศาล รับเอกสารจากศาล หรือสิ่งอื่นใดจากศาลแทนข้าพเจ้าได้.....

ลงชื่อ..... ผู้มอบฉันทะ/ผู้มอบอำนาจ
(.....)

ลงชื่อ..... ผู้รับมอบฉันทะ/ผู้รับมอบอำนาจ
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน/ผู้เขียน
(.....)

หมายเหตุ ในกรณีเป็นการมอบฉันทะหรือมอบอำนาจให้ดำเนินการภายหลังที่ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางแล้วให้ระบุหมายเลขคดีด้วย

ภาคผนวก ๑๐

(ตัวอย่าง)

สรุปข้อเท็จจริงเพื่อยืนยันคำให้การแก้คำฟ้อง คดีหมายเลขดำที่ .....

ระหว่าง..... ผู้ฟ้องคดี ..... ผู้ถูกฟ้องคดีที่

ข้อ ๑. การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ขออนุญาตปลูกสร้างอาคารเป็นไปตามแบบที่กฎหมายควบคุมอาคารกำหนด และได้รับอนุญาต.....

.....

ผู้ถูกฟ้องคดี ขอปฏิเสธข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้น เนื่องจาก.....(เหตุผลที่จะทำคำให้การ).....

.....

ข้อ ๒. การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า.....

.....

ผู้ถูกฟ้องคดี ขอปฏิเสธข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้น เนื่องจาก.....(เหตุผลที่จะทำคำให้การ).....

.....

จึงเรียนมาเพื่อให้ศาลปกครองกลางโปรดทราบและพิจารณาเรื่องดังกล่าวต่อไป

ลงชื่อ.....

ผู้ประสานงานพยานฯ

ภาคผนวก ๑๑
(ตัวอย่าง)
คำให้การเพิ่มเติม

(ก.๕)

○ คำให้การเพิ่มเติม

คดีหมายเลขดำที่ ...../ ๒๕.....

ศาลปกครอง.....

วันที่..... เดือน..... พุทธศักราช ๒๕.....

ระหว่าง { ..... ผู้ฟ้องคดี
..... ผู้ถูกฟ้องคดี

ข้าพเจ้า.....

..... ผู้ถูกฟ้องคดี

เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... อายุ..... ปี อยู่ที่.....

..... หมู่ที่.....

ถนน..... ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... ได้ทราบคำคัดค้านคำให้การตลอดแล้ว ขอให้การเพิ่มเติมตามที่จะ
กล่าวต่อไปนี้

.....
.....
.....
.....

หมายเหตุ แบบฟอร์มนี้เป็นเพียงตัวอย่าง ไม่จำเป็นต้องทำตามแบบนี้

(ต่อหน้าหลัง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ถูกฟ้องคดี
 (.....)

ภาคผนวก ๑๒

(ตัวอย่าง)

คำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อฟ้องคดี

รายชื่อ.....

๑. บรรยายข้อเท็จจริงความเป็นมาอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี (โดยการบรรยายเป็นข้อๆ) เช่น คดีนี้สืบเนื่องมาจาก.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*ย่อหน้า เหตุที่ต้องฟ้องบังคับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ดังนั้น จากข้อเท็จจริงและเหตุผลดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ลงชื่อ.....ผู้ประสานงานพยาน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุดเขต

พลพยัคฆ์กุล

ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

คณะผู้จัดทำ

นางสาวจิตรัมภา

กรแก้ว

นิติกรปฏิบัติการ

หัวหน้าคณะผู้จัดทำ

นางสาวภัทราภรณ์

บุตรศรีภูมิ

นิติกรปฏิบัติการ

เจ้าหน้าที่

นางสาวดลพร

สุวรรณยี่

นิติกรชำนาญการ

เจ้าหน้าที่

ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
ถนนปทุมธานี-ลาดหลุมแก้ว ปท ๑๒๐๐๐
โทร. ๐-๒๙๗๕-๘๘๔๐-๔๘ ต่อ ๒๐๙

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่สมควรกำหนดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คดี” หมายความว่า คดีแพ่ง คดีปกครอง คดีประเภทอื่นซึ่งมิใช่คดีอาญา และคดีซึ่งต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ

“ข้อพิพาท” หมายความว่า ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐ ซึ่งต้องมีการดำเนินคดีเกี่ยวกับข้อโต้แย้งดังกล่าว

“คู่กรณี” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐซึ่งมีข้อพิพาทระหว่างกัน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี

ข้อ ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด

หมวด ๑

คณะกรรมการ

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี” เรียกโดยย่อว่า “กยพ.” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีอัยการ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ และรองอธิบดีอัยการ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ ที่อัยการสูงสุดมอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ

(๒) พิจารณาชี้ขาดความเห็นแย้งกรณีอัยการสูงสุดเห็นว่าควรยุติการดำเนินคดีของหน่วยงานของรัฐ

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับข้อพิพาทซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(๔) เสนอแนะความเห็นและแนวทางปฏิบัติในการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ การดำเนินคดี และเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อคณะรัฐมนตรี

(๕) เรียกให้คู่กรณี หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หรือบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง จัดส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน จัดทำคำแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน เพื่อประกอบการพิจารณา

(๖) วางระเบียบหรือแนวปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้เป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๗ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การพิจารณาชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๘ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ให้นำความในข้อ ๗ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ข้อ ๙ ให้สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ สำนักงานอัยการสูงสุด ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานจากคู่กรณีทุกฝ่าย เพื่อทำความเข้าใจเสนอต่ออัยการสูงสุดในการดำเนินการตามระเบียบนี้

(๒) เรียกให้คู่กรณี หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หรือบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง จัดส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน จัดทำคำแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) เข้าตรวจหรือดำเนินการให้มีการตรวจสถานที่ ทรัพย์สิน หรือยานพาหนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) ปฏิบัติงานธุรการ งานการประชุม และจัดทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการ

(๕) รวบรวมและจัดทำงานวิชาการของคณะกรรมการ และศึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ

(๖) จัดพิมพ์และเผยแพร่คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ

(๗) ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินการตาม (๒) และ (๓) ให้คู่กรณีเป็นผู้ชำระตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ข้อ ๑๐ ค่าใช้จ่ายสำหรับการประชุม เบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทนของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานอัยการสูงสุด

หมวด ๒

การพิจารณาข้อพิพาทเพื่อยุติการดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๑ เมื่อมีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ ให้คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องแจ้งข้อเรียกร้องหรือข้อโต้แย้งสิทธิไปยังคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้อง โดยระบุให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและข้อเรียกร้อง หากคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องเห็นว่ามีความพยานหลักฐานว่าตนต้องรับผิดชอบและไม่ติดใจโต้แย้งในเรื่องจำนวนค่าเสียหาย ให้คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องดำเนินการตามข้อเรียกร้องหรือชำระค่าเสียหายให้แก่คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ข้อพิพาทตามข้อ ๑๑ ไม่อาจยุติได้ภายในเวลาอันสมควรเนื่องจากคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องปฏิเสธหรือไม่ยอมชำระหนี้ ให้คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องเสนอข้อพิพาทไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

หนังสือเสนอข้อพิพาทไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ลงนามโดยบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนของคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้อง ในกรณีที่มอบอำนาจให้ผู้อื่นกระทำการแทน จะต้องมีความหลักฐานการมอบอำนาจแสดงประกอบด้วย

เมื่อคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องเสนอข้อพิพาทไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องยกอายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีขึ้นต่อสู้ในภายหลัง

เพื่อประโยชน์ในการนับอายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามวรรคสาม ในกรณีส่งหนังสือเสนอข้อพิพาททางไปรษณีย์ ให้กระทำโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และให้ถือว่าวันที่ส่งหนังสือเสนอข้อพิพาทแก่เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นหนังสือเสนอข้อพิพาทต่อสำนักงานอัยการสูงสุด

ให้นำความในข้อนี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องได้ใช้สิทธิเรียกร้องแย้งด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดได้รับหนังสือเสนอข้อพิพาทจากคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องแล้ว ให้พิจารณามีหนังสือแจ้งข้อเรียกร้องของคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องไปยังคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องเพื่อให้ชี้แจง แก่ข้อเรียกร้องดังกล่าว ในกรณีนี้ให้คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลว่าจะรับหรือ ปฏิเสธความรับผิดชอบตามที่ถูกร้องภายในระยะเวลาที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องมิได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องสละสิทธิในการชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผล เกี่ยวกับข้อพิพาทที่ถูกร้อง และให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๔ ในการพิจารณาระงับข้อพิพาท ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเปิดโอกาสให้คู่กรณีรับทราบ ข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ รวมทั้งชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบข้ออ้างหรือข้อเถียง ของตนตามควรแก่กรณี

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจที่จะไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีได้ตกลงกัน หรือ ประนีประนอมยอมความกันในข้อพิพาท

ข้อ ๑๖ เมื่ออัยการสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามข้อเรียกร้องในข้อพิพาท เรื่องใดแล้ว ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยให้คู่กรณีทราบ เพื่อให้คู่กรณีได้มีโอกาส เจรจาทกลงกันหรือแสดงเหตุผลโต้แย้งคำวินิจฉัยดังกล่าว และให้คู่กรณีแจ้งผลการเจรจาทกลง หรือเหตุผลโต้แย้งคำวินิจฉัยภายในระยะเวลาที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ในกรณีที่คู่กรณีทุกฝ่ายเห็นพ้องกับคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุด ให้คำวินิจฉัยนั้นเป็นอันยุติและ ผูกพันคู่กรณี และให้คู่กรณีถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดดังกล่าวต่อไป

ในกรณีที่ไม่ปรากฏว่าคู่กรณีทุกฝ่ายเห็นพ้องกับคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดภายในระยะเวลา ที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง หรือคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้แสดงเหตุผลโต้แย้งคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอข้อพิพาทดังกล่าวต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาชี้ขาดต่อไป

ข้อ ๑๗ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาข้อพิพาทของคู่กรณีและมีคำวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดแล้ว ให้คำวินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่สุด และให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าวให้คู่กรณีทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับรองมติเกี่ยวกับข้อพิพาท เพื่อให้คู่กรณีถือปฏิบัติตาม คำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าวต่อไป

เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาดให้คู่กรณีทราบแล้ว หากปรากฏว่าคู่กรณี ฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการภายในเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาด ให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งมีหนังสือแจ้งให้สำนักงานอัยการสูงสุดทราบ

เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดได้รับแจ้งตามวรรคสองแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งเตือนคู่กรณีฝ่ายที่ ต้องรับผิดชอบให้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าว หากคู่กรณีฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบยังเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตาม ให้มีหนังสือเสนอให้ประธานกรรมการมีหนังสือถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือผู้มีอำนาจกำกับหรือควบคุมดูแล หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นเพื่อแจ้งให้คู่กรณีฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าว และหาก ยังคงเพิกเฉยอยู่อีกให้ประธานกรรมการเสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการอาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียของบุคคลภายนอกซึ่งไม่อาจยุติได้ในฝ่ายบริหาร คณะกรรมการจะไม่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

ข้อ ๑๙ การทบทวนคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการจะกระทำได้เมื่อมีพยานหลักฐานใหม่อันสำคัญและไม่อาจเสนอได้ก่อนการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ

ข้อ ๒๐ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดทำรายงานสรุปคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบทุกหกเดือน

หมวด ๓

การพิจารณาดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่กับเอกชนในทางแพ่งหรือกรณีที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล ให้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีเรื่องนั้นโดยตรงดำเนินการ

รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ดำเนินธุรกิจการค้าหรือการบริการเป็นปกติธุระ และมีข้อพิพาทอันเกี่ยวกับธุรกิจการค้าหรือการบริการนั้น อาจดำเนินคดีเองโดยไม่ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการดำเนินการก็ได้

ในการดำเนินการฟ้องร้องคดีทุกประเภท ให้หน่วยงานของรัฐเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วนและรีบส่งเรื่องไปยังพนักงานอัยการก่อนครบกำหนดอายุความไม่น้อยกว่าสามเดือนเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือรับผิดชอบดำเนินคดีเองตามวรรคสอง หน่วยงานของรัฐดังกล่าวอาจว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อช่วยดำเนินการในเรื่องนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อพิพาทที่มีความจำเป็นจะต้องใช้ความรู้ทางเทคนิคเฉพาะในประเด็นอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีหรือเป็นการดำเนินคดีในต่างประเทศ หน่วยงานของรัฐนั้นสามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านดำเนินคดีได้

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าคดีนั้นหน่วยงานของรัฐอยู่ในฐานะเสียเปรียบหรือการดำเนินคดีไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือไม่คุ้มค่า ให้แจ้งฐานะคดีและความเห็นควรยุติเรื่องให้หน่วยงานของรัฐพิจารณา หากหน่วยงานของรัฐเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของพนักงานอัยการให้การดำเนินคดีเรื่องนั้นเป็นอันยุติ

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีความเห็นขัดหรือแย้งกับความเห็นของพนักงานอัยการตามข้อ ๒๒ ให้แจ้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ และให้พนักงานอัยการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดพิจารณา

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นพ้องกับหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป แต่หากอัยการสูงสุดเห็นแตกต่างจากความเห็นของหน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นพ้องกับความเห็นของอัยการสูงสุด มติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานของรัฐ แต่หากคณะกรรมการเห็นควรให้ดำเนินคดีต่อไป ให้อัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการอัยการประกาศกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

คดีใดจะขาดอายุความฟ้องร้อง ให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความ โดยไม่ต้องรอผลการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ

ข้อ ๒๔ ให้นำความในข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๓ มาใช้บังคับกับการอุทธรณ์ ฎีกา การยื่นคำให้การ และการยื่นคำร้องอื่นใดโดยอนุโลม

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งกับเอกชนเป็นคดีปกครองหรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตกเป็นคู่กรณีในคดีปกครอง ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นคู่กรณีส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีปกครองโดยตรงดำเนินการ เว้นแต่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีเจ้าหน้าที่หรือนิติกรซึ่งมีความรู้ความสามารถอยู่แล้ว และประสงค์จะดำเนินคดีเอง ก็ให้ดำเนินการได้

ให้นำความในข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีปกครอง โดยอนุโลม

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่กับเอกชนในคดีแพ่งหรือคดีปกครองที่ต้องใช้อินญญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล ให้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีในชั้นอนญญาโตตุลาการโดยตรงดำเนินการ

ให้นำความในข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีในชั้นอนญญาโตตุลาการโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๗ การพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ และการพิจารณาชี้ขาดการดำเนินคดีทั้งปวง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการตามระเบียบนี้เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาชี้ขาดต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนพิจารณาที่พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการ

ไว้ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ เป็นกระบวนการพิจารณาของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการตามระเบียบนี้ด้วย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๘ การบังคับตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่ยังคงดำเนินการอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี